

Tysk organisation og uniformering 1914

Udmarchen i 1914.

Samtidigt postkort tegnet af A. Roloff,
gengivet fra hjemmesiden
The Great War in a Different Light.

Indledning

I forbindelse med læsningen af Walter Bloems bog *The Advance from Mons 1914 - The Experiences of a German Infantry Officer* (Kilde 1) fandt jeg det relevant at undersøge den tyske organisation og uniformering i 1914, for herved at få det fulde udbytte af bogen.

Det følgende er således en overordnet indføring i dette omfattende emne, snarere end en detaljeret redegørelse.

De grundlæggende organisatoriske oplysninger stammer fra Kilde 2. Enhedsbetegnelser er tilvejebragt med udgangspunkt i Kilde 3 og 4 samt suppleret med oplysninger fra den tyske genealogiske (slægtsforskning) hjemmeside GenWiki, som indeholder en glimrende oversigt over bl.a. den tyske Alte Armee samt Das Deutsche Heer 1914, som bl.a. indeholder en meget instruktiv oversigt over 1. Armé (Generaloberst von Kluck).

Den tyske 5. Infanteridivision

Udgangspunktet for beskrivelsen er den 5. Infanteridivision, hvori Walter Bloems regiment - *Grenadier-Regiment Prinz Carl von Preußen (2. Brandenburgisches) Nr. 12* indgik. Divisionen var opstillet af enheder fra Brandenburg.

En tysk infanteridivision talte (i 1914) i alt 17.500 mand, 4.000 heste, 72 feltkanoner og 24 maskingeværer.

5. Infanterie Division (Generalløjtnant Georg Wichura)

Husaren-Regiment von Zieten (Brandenburgisches) Nr. 3 (tre eskadroner)

5. Feldartillerie-Brigade, med

Feldartillerie-Regiment General-Feldzeugmeister (2. Brandenburgisches) Nr. 18

Neumärkisches Feld-Artillerie-Regiment Nr.54

9. Infanterie Brigade

Leib-Grenadier-Regiment König Friedrich Wilhelm III (1. Brandenburgisches) Nr. 8

Infanterie-Regiment von Stülpnagel (5. Brandenburgisches) Nr. 48

10. Infanterie Brigade

Grenadier-Regiment Prinz Carl von Preußen (2. Brandenburgisches) Nr. 12

Infanterie-Regiment von Alvensleben (6. Brandenburgisches) Nr. 52 *Brandenburgisches Jäger-Bataillon Nr.3* [1](#)

En infanteridivision omfattede følgende kampstøtte og forsyningsenheder:

Kampstøtte og forsyningsenheder

Det mest sandsynlige enhedsnavn

1-2 pionerkompagnier (i alt 3 pr. korps)

Pionier-Bataillon von Rauch (1. Brandenburgisches) Nr.3.

1 feltbroekvipage

Division-Brückentrain-Abteilung 5.

1 signalafdeling (telefondeling)

Telegraphen-Bataillon Nr.2.

1-2 sanitetskompagnier (i alt 3 pr. korps)

Træn

Brandenburgisches Train-Abteilung Nr.3.

Infanteriet

Tysk infanteri i angreb, 1914. [2\)](#)

Billedet stammer fra Kilde 1's smudsomslag, men kunstnerens navn fremgår ikke.

I udgiverens forord til Kilde 1 nævnes, at de tyske infanteriregimenter førte deres faner med i felten.

Under kampene i 1914 blev fanerne under march ført sammenrullet, med faneovertræk, men udfoldet i kamp - ganske som vist på billedet.

Dette gik dog hurtigt af mode, men skulle i nogle tilfælde være anvendt under senere kampene på Østfronten.

Yderligere oplysninger om skik og brug i forbindelse med faner findes her: Die alte Armee.

Tysk infanteri, 1914.

Tegnet af Knötzel den yngre.

Billedet stammer fra Kilde 1's smudsomslag.

Et tysk infanteriregiment bestod i 1914 af:

- Regimentsstab
- 3 bataljoner (å 26 officerer og 1.050 underofficerer og menige) med 4 kompagnier (å 5 officerer samt 259 underofficerer og menige)
- 1 maskingeværkompagni (6 maskingeværer og 1 i reserve)
- Fægtnings- og bagagetræn.

Bataljonernes numre var betegnet med romertal - I., II. og III. Bataljon - mens kompagnierne var nummereret fra 1 til 12; 1. Bataljon bestod således af 1. til 4. Kompagni. Maskingeværkompagniet var 13. Kompagni.

I den engelske oversættelse af Walter Bloems bog betegnes kompagnierne med bogstaver, hvilket givet skyldes tilpasning til engelsk sædvane, snarere end aktuel terminologi i 12. Grenaderregiment.

En let infanteribataljon (*Jäger Battalion*) bestod af:

- Bataljonsstab
- 4 kompagnier (å 5 officerer samt 259 underofficerer og menige)
- 1 cyklistkompagni (å 4 officerer og 104 underofficerer og menige)
- 1 maskingeværkompagni (å 3 officerer og 113 underofficerer og menige).

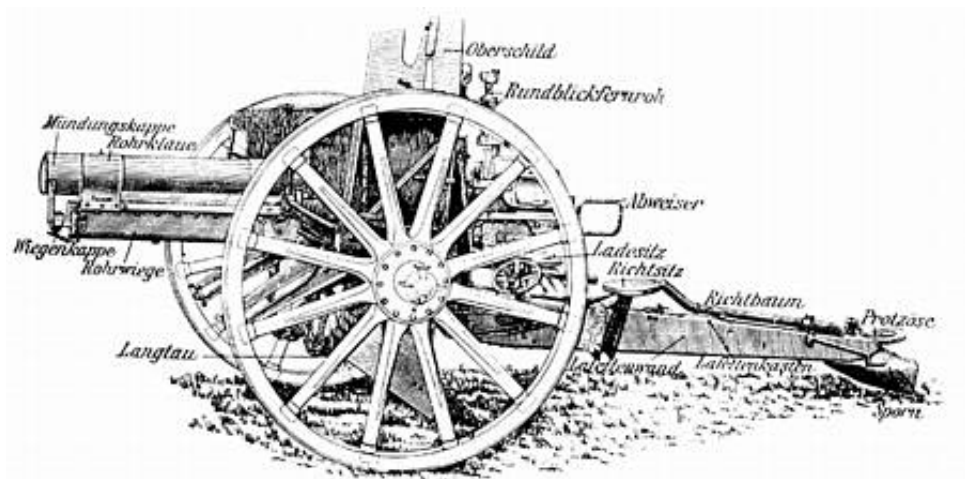
Ovenstående oplysninger stammer fra Kilde 2.

Artilleriet

Tysk feltartilleri, 1914.
Kunstneren er ikke kendt.
Billedet stammer fra en udgave
af Deutsches Soldatenkalender.

Enheden foreligger ikke oplyst, men henset til brugen af pikkelhuer (med spids) snarere end pikkelhue med kugle, må der være tale om en bayersk enhed, idet artilleriet herfra ikke anvendte den traditionelle hovedbeklædning for artillerister - pikkelhue med kugle.

Tysk 7,7 cm feltkanon Model 1896. Fra Kilde 5.

Denne pjece, hvis officielle betegnelse var *Feldkanone C 96 n.A.*, var standardpjecen i det tyske feltartilleri i 1914.

Tysk feltartilleri, 1914-1915.
 Artillerikonstabel og underofficer.
 Fra Kilde 5.

Artillerikonstabelen bærer den traditionelle pikkelhue (med kugle). 6-tallet på hjelmovertrækket antyder, at han tilhører *Feld-Artillerie-Regiment von Peucker (1. Schlesisches) Nr.6*.

Artillerikonstablens gule skulderklapper blev indført i 1915 til erstatning for de feltgrå, som ses på underofficeren.

Tysk feltartilleriregiment, 1914

	Officerer	Underofficer og menige	Heste	Kanoner med forstillinger	Ammunitionsforstillinger	Observationsvogn	Andre vogne
Feltartilleriafdeling	59	1371	1258	36	36	8	75
Stabsbatteri	5	9	16				1
I. Afdeling	27	681	621	18	18	4	37
Stabsbatteri	8	25	35			1	1
1. Batteri	5	156	136	6	6	1	4
2. Batteri	5	156	136	6	6	1	4
3. Batteri	5	156	136	6	6	1	4
Ammunitionskolonne (1et)	4	188	178				24
II. Afdeling	27	681	621	18	18	4	37
Stabsbatteri	8	25	35			1	1
1. Batteri	5	156	136	6	6	1	4
2. Batteri	5	156	136	6	6	1	4
3. Batteri	5	156	136	6	6	1	4
Ammunitionskolonne (1et)	4	188	178				24

Styrkeoversigt - Tysk feltartilleriregiment 1914. Fra Kilde 5.

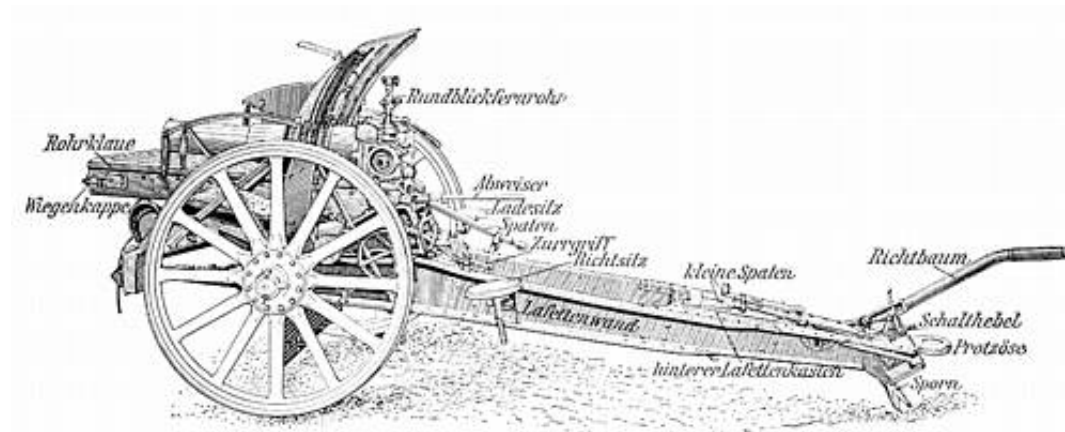
Infanteridivisionens 2 feltartilleriregimenter var samlet i en brigade.

Brigadestaben bestod af:

- 2 officerer
- 18 underofficerer og menige
- 12 heste
- 1 vogn, anden.

Alle hestetrukne køretøjer blev trukket af 6 heste.

En afdeling af divisionsartilleriets i alt 4 afdelinger [3](#)) var udrustet med 10,5 cm let felthaubits Model 1898/09.

Tysk 10,5 cm let felthaubits Model 1898/09.

Fra Kilde 5.

Divisionen var ikke organisatorisk tildelt tungt artilleri, men korpset rådede over en tung afdeling (*I. Battalion, Garde Fußartillerie-Regiment 2* á 4 batterier á 4 pjecer. De tunge batterier var udrustet med 15 cm tung felthaubits Model 1913 (*15 cm schwere Feldhaubitze 13*) eller 21 cm tung haubits Model 1910 (*21 cm Mörser 10*), i sidstnævnte tilfælde bestod batterierne dog kun af 2 pjecer.

Kavaleriet

Kavaleriet i 5. Infanteridivision bestod af 1 afdeling af *Husaren-Regiment von Zieten (Brandenburgisches) Nr. 3* og bestod af 3 eskadroner. En eskadrons krigsstyrke var 6 officerer, 163 underofficerer og menige samt 178 heste.

De følgende illustrationer skal tjene til at vise, hvorledes tyske husarer var uniformeret i 1914, men forestiller ikke soldater fra *Husaren-Regiment von Zieten*. Walter Bloem omtaler i øvrigt konsekvent husarerne som de rathenowske husarer, hvilket hentyder til regimentets garnisonsby.

Tyske husarer i Reims, 9. september 1914 [4](#)).

Samtidigt feltpostkort tegnet af T.R. Rache, udgivet af Det kongelige saksiske Indenrigsministerium som nummer 6 i serien *Der europäische Krieg 1914/15*.

Tyske husarer, 1914.

Samtidigt postkort tegnet af A. Roloff, gengivet fra hjemmesiden *The Great War in a Different Light*.

Afslutning

Denne artikel er, som nævnt indledningsvis kommet i stand som en del af min læsning af bogen og således, at jeg har et billede af enhedernes organisation og uniformering. Jeg håber, at andre kan få glæde af dette arbejde, enten i forbindelse med læsning af bogen eller i anden sammenhæng.

således, at jeg har et billede af enhedernes organisation og uniformering. Jeg håber, at andre kan få glæde af dette arbejde, enten i forbindelse med læsning af bogen eller i anden sammenhæng.

Kilder

1. *The Advance from Mons 1914 - The Experiences of a German Infantry Officer* af Walter Bloem, Helion & Company Ltd., Solihull 2004, ISBN 1-87462-257-4.
2. *Official History, Military Operations, France and Belgium, 1914* af J.E. Edmonds, London 1922.
3. *A Photohistory of World War One* af Philip J. Haythornthwaite, Arms and Armour Press, London 1993, ISBN 1-85409-210-3. (Bogen blev også udgivet i hæfteform, i en serie ved navn *Fotofax*.)
4. *Mons 1914 - The BEF's Tactical Triumph* af David Lomas, Osprey Campaign Series No. 49, London 1997, ISBN1-85532-551-9.
5. *German Artillery 1914-1918* af David Nash, Almark Publications, London 1970, ISBN 85524-003-2.

Per Finsted

Noter:

1) Den lette infanteribataljon var sædvanligvis en korpsenhed, men var her tildelt 5. Infanteridivision. Walter Bloem omtaler bataljonen som regimentets lette infanteribataljon

2) Enheden er *I. Battalion, Garde-Regiment zu Fuß*, og soldaterne i forgrunden er fra 2. Kompagni. Kendetegnene er: Fanen, de bjælkeformede lidser på ærmeopslagene, de hvide lidser på skulderklapperne samt bajonetkvasterne.

På hjemmesiden Militär- Formationsgeschichte-Deutschlands omtale af regimentet findes en gengivelse af fanen.

Tak til Niels Blangsted-Jensen, som har bistået mig med at identificere enheden.

3) I 5. Infanteridivision var det tilsyneladende *II. Abteilung, Neumärkisches Feld-Artillerie-Regiment Nr.54*, der var udrustet med 10,5 cm let felthaubits.

4) Der er ikke tale om husarer fra *Husaren-Regiment von Zieten*, men om husarer fra et af de 3 saksiske husarregimenter:

- Kgl. Sächsisches 1. Husaren-Regiment "König Albert" Nr.18
- Kgl. Sächsisches 2. Husaren-Regiment Nr.19
- Kgl. Sächsisches 3. Husaren-Regiment Nr.20

Den lette fjernkending er lanseflagene, der er i de hvide og grønne saksiske farver. Kokarderne er tilsvarende, men det er ikke til at skelne på postkortet.